

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Főter 434.
Kiadó: ifj. Wagner Antal
könyvkereskedő.

Felelős szerkesztő:
Dr. Szirmai Vidor
ügyvéd.

Főszerkesztő:
Dr. Reich Aladár
orsz. képvis.

Főmunkatársak:
Dr. Nyiraty János
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:
Egész évre 6 kor. Fél évre 3
kor. Negyed évre 1:50. Egyes
szám ára 12 fillér.

A szabadság ünnepe.

Nemcsak nagy idők emléke volt a március 15-iki ünnep, de a vele összefüggő és körüle történt események révén idők jele is

Hogy az emlékezés milyen volt, látta mindenki széles e hazában, de tudhatta is előre Kicsinyes pártérdek, politikai sakkhuzások a nemzet összességének ünnepi érzését, manifesztációjának évről-évre növekedő erejét meg nem ronthatják.

A politikai vakoknak szemét is felnyitni kényszerítette a zászló-erdők sokasága, amely Baján éppen úgy, mint a vidéken mindenütt, a nemzet összességének hódolatát és hűségét hirdette 1848. március 15-ike iránt

Ragyogó szép nap kedvezett a szabadság megszületése ötvenötödik évfordulójának. És Baja város népe a dicső naphoz méltón ünnepelt!

A kath. plebánia templomban.

Nagy nemzeti ünnepünk d. e. 10 órakor ünnepélyes szentmisével vette kezdetét, melyet *Vojnits* Dániel apát-plebános mondott fényes segédlettel. Az ünnepélyes szentmisén jelen volt: a negyvennyolcas honvédegylet, az ipartestület, a kath. legény-egylet és az ünneplő közönség nagy sokasága.

A főgymnasiumban.

Főgymnasiumunk március 15-iki ünnepélye, mely d. u. 4 órakor vette kezdetét az intézet tornatermében, az idén is egyik ékesége volt a lefolyt hazafias ünnepeknek.

Az ünnepély sorrendjét az ifjúsági ének- és zenekar által pompásan előadott *»Nemzeti induló«* nyitotta meg.

A közönséget már ennél az első számnál is rendkívül kellemesen lepte meg különösen a zenekarnak szembeszökő haladása.

A zenekart tudvalevőleg mindössze alig három év előtt szervezték — és az elért eredmény szinte csodával határos. (De lélekemelő zenés-miséket lehetne ilyen kitűnő ének- és zenekarral produkálni! No de erről majd máskor!)

A nagy tetszéssel fogadott szám után *dr. Dombi* Márk az ifjúsági önképzőkör tudós elnök-tanára lépett a dobogóra. Az irodalomról és ezzel kapcsolatban nemzeti újjászülésétünkről szóló a magas szárnyalású hazafias szép beszéd, melyet különös figyelemmel hallgatott végig a nem annyira nagyszámú, mint inkább disztिंगvált hallgatóság.

Zajos éljenzés és taps volt a szónoki mesetermő honoráriuma. Ezután ismét a favorizált ének- és zenekar lépett actióba. *Petőfi*nek a *Doppler* Károly által gyönyörűen megzenésített *Honfidalát* adták elő imádságszerű hatást keltve. Majd *Bettelheim* Sándor VIII. oszt.

tanuló, a főgymnasium legjobb szavalóinak egyike szavalta el *Lampérth* Gézának *Emlékezés 1848-ra* c. szép költeményt nagy hatással. Ezt *Schubert* *»Téli utazása«* követte, mely a zeneszámok között — talán különlegességénél fogva — legjobban tetszett a publikumnak. — *Ábrányi* Emilnek, a *Vándor madár* című költeménye volt a műsor 6. pontja, melyet *Robrböck* Ferencz IV. osztályú tanuló szavalt el kitűnő hangsúlyozással. A gyönyörűen sikerült ünnepélyt *Richter Keringője*, illetőleg *Zsasskovszky Indulója* fejezte be, melynek előadásával ugyancsak az ifjúsági ének- és zenekar gyönyörködtette az ünneplő közönséget.

... Ha abban a tempóban fog haladni tovább is a kar, amelyben megindult: néhány esztendő múlva aligha fogjuk annak párját találni az országban.

All right!

Az állami Tanítóképző-intézetben.

Nemzeti jogaink feltámadásának nagy napját a helybeli tanítóképző-intézet ezidén is — a dicső naphoz méltóan — ünnepelte meg. Ifj. önképzőköre ugyanis d. e. 10 órakor diszülést tartott, mint alább látható, válogatott tárgysorozattal. Az ünnepély sorrendje a következő volt: 1. Riadó. Szövegét írta Czuczor G., zenéjét Kovács Dezső. Előadta az énekkar. 2. Megemlékezés márc. 15-ről. Elmondta *Bucz* Ödön IV. o. tanítónövendék. 3. Március tizenötödikén. *Ábrányi* E.-től. Szavaltta *Pápay* Géza IV. o. tn. 4. Honvédtűzér temetése. Előadta az énekkar. 5. Áldd meg Isten szép hazánkat. *Pósa* Lajostól. Szavaltta *Bálint* István gyakorló-népiskola VI. o. tanuló. 6. 1848. Irta *Petőfi* Sándor. Szavaltta *Heil* Ede II. A) o. tanítónövendék. 7. *Kossuth-induló*. *Müller* J.-től. Előadta a zenekar.

Ünnepi lakomák.

A polgári olvasó-egylet ünnepe.

A polgári olvasó-egylet 14-én, a nagy nap előestéjén fényes lakomával ünnepelte meg március idusát, melyen a polgárság színe-java iparosok, kereskedők, ügyvédek, orvosok, a város hivatalnoki kara, élén a polgármesterrel, a függetlenségi párt elnöksége stb. — részt vett. Az ünnepi beszédet *Széles* Áron tartotta, nagy figyelem közt mondván a következőket:

Tisztelt Uraim! Szeretett polgártársaim!

Az Önök olvasóegylete egy szép és hazafias ünnepet ül, s engemet azzal tisztelt meg, hogy mondjak valamit az ünnepéről. Én szívesen engedtem a felhívásnak, nem azért, hogy talán ékesszólásomat mutogassam, a mivel nem is bírok; hanem tisztán és egyedül azért, hogy eleget tegyek a belém helyezett bizalomnak. És ha Önök csalatkozni fognak a hozzám kötött várakozásukban, az nem árt semmit. Fő dolog a mit a költő mond:

Irj, tégy, csatázz, kinek mint adák az Istenek,
Oltári a hazának hadd füstölögjenek!

Egy szerény kis oltár az, amelynél most mi összegyűltünk. Az oltárra ez van fölírva: 1848. márc. 15. Szerény módon álljuk körül ez oltárt, mert a szegényeknek adta az Isten ezt a napot. Annak a szolgálagra igazott szegény, nyomorult népnek, a ki, mint jobbágy vészben és viharban, idegenben és itthon, vére hullásával védte az országot és urát töröktől, tatártól, némettől és ha elültek a viharok, huzta az igát, turta a földet, de panaszkodnia nem volt szabad, csak meghalnia.

Ennek a szegény, nyomorult népnek tele marokkal szórta az Isten e napon az áldást, mikor minden nemesi levelet széttépvén, azt mondotta: ime, ez a ti örökségetek! Nektek ez a föld nem országotok, hanem hazátok, ti itt nem nép, hanem nemzet vagytok, nem jobbágyok, hanem polgárok! Ez isteni kijelentésre az égből eső hullott a szabaddá lett földre, mint mikor régen *Árpád* öntötte az égfelé emelt kürtből az áldozatot az elfoglalt földre. És az emberek örökönyei összevegyültek az ég csöppjeivel; a föld pedig megtermékenyült és adott erőt és áldást.

Oh, dicsőséges nap, 1848. március 15! Legyen áldott a te szent neved! Isten után te adtál legtöbbet a magyar nemzetnek, mert annyi millió ember létele, önállósága akkor kezdődött, mikor te derültél rá a magyar hazára! Csuda-e, hogy épen a polgári elem az, mely oly tántoríthatlan hűséggel ragaszkodik ehhez a naphoz? Csuda-e, hogy e napon felgyenesedik és nemes önérettel, csillogó szemmel ünnepli a március 15-öt? Szomorú volna, ha nem így érezne és nem így cselekednék? Fekete hálátlanság volna, ha éppen a polgárság nem emlékeznék meg e napról, mint anyjáról, mely őt szülte. Oh, bizony:

Ha a mi fényünk nem lobogna,
A véghetetlen éjen át,
Azt gondolhatnák fenn az égben,
Hogy elenyészett a világ.

T. Uraim! Ugy ünnepeljük az 1848. márc. 15-öt, mint a dicsőség verőfényében ragyogó napot. Holott történeti tény, hogy akkor ezen a napon borult volt az ég, esett az eső, úgy hogy a közönség paraplé alatt hallgatta *Petőfi* *»Talpra magyar«*-ját és a többi szónokok beszédét. Mire ezek közül egy oda kiáltotta: Urak! ha az eső ellen is paraplét feszítünk ki, hát ha egy óra múlva golyók fognak hullani, mivel fedezzük magunkat? E szóra azonnal eltűnt minden esernyő, s többé nem mutatkozott.

Ez a tény világosan bizonyítja, hogy van olyan fény és ragyogás is, mely nem függ az időjárástól, melynek nem árt sem borulat, sem felleg, sem eső, sem jég. A gondolat az eszme, a szellem ragyogása ez, mely a földi lét zivatarában is úgy világít és melegít, mint a nap tűzgolyója. Már az ókori pogány bölcsék tanították, hogy a csillagok között különböző világok vannak, a melyeket egymástól lángoló falak választanak el s ezen világközökben laknak az istenek zavartalan nyugalomban és boldogságban. Ők maguk nem érintkeznek az emberekkel, hanem a géniuszok által intézik a halandók sorsát és a jövőt, melynek titkai fel vannak tárva előttük. E géniuszok az ég, a föld s a csillagok felett lebegnek, mint szárnyas ifjak az igazra és bűnre vigyázva. Minden egyes embernek, minden népnek volt géniusza, vagyis nemtője, védőszelleme.

Volt és van ilyen géniusza a magyarnak

is. Fennszárnyaló, szép és hatalmas. Homlokán a szabadság csillaga, szemeiben a lelkesedés tüze, egész alakján az erő és bátorság hősiessége. A nagy, a hatalmas, a szabad nemzet eszméje ez a géniusz, a kit, mint csodaszarvast üztek, hajtottak Hunor és Magyar a tündérek országában, Meotisz vidékén. Ez a géniusz ragyogott Atilla fölött, mint a döntő harcok csillaga. Ez mutatta az utat Árpád hadainak, mint turul madár, napnyugot felé. A magyar géniusz alapított itt hazát, dicsőséges, nagy királyokkal, a kikre bámuló tisztelettel nézett Európa. S mikor a »rút visszavonás és durva irigység« darabokra szaggatta e hazát, a magyar géniusz, mint vijjogó sas vitte diadalra Bocskai, Bethlen, Rákóczi kardjait. A magyar géniusz harsogott a kurocok tárogaóiban, magasan szárnyaló édes bús dalaiban, mignem — borzasztó kimondani — hűtlenné, pártütővé nyilvánított. Megrémülve, ijedten szárnyal tova a magyar géniusz hazátlanul, fel a világ lángoló falaihoz, a világközökbe. Szomorúan tekint fel urához, siratván gyermekeit:

Kialudt a nemzet honszerelme,
Nincs magasra vivő szenvedelme,
Jégkebelben fásult szívet zár!

De megnyugodnia nem lehet. Lecsüggedt fővel, bánatosan, tovább-tovább bolyong, hazát keresve, a hol vigasztalva megvigasztalódhatnék. Rodostótól a Kárpátokig nyugtalanul csapkodja szárnyait. »Szertenéz, de nem leli honját e hazában.« Csak az írók, csak a költők élesztgetik a haldokló magyar géniuszt. Ezek áldoznak neki. Egyre erősebb és erősebb szárnyalással emelkedik mindig magasabbra. Végre ott, azon a tájékon, hol az Istenek nektárja terem, Monokon, egy szerény ház felett összevonja hófehér szárnyait és eljegyezz magának egy gyermeket.

Eljegyezte nehéz földi szenvedésre,
De megváltó, napsugaras
Szeretettel a szívébe!

E gyermekből növekedett az a nagy próféta, a kit Kossuth Lajosnak nevezünk. A magyar géniusz ott lebegett felette mindig. Visszavezette a multba, a régi dicsőség századaiba, mikor minden nemzeti küzdelemben öntudatlanul ugyan és homályosan, de élt a testvériség érzete. Feltárta előtte a jövőt, mikor az egyenlőség eszméje megsokasítja a nemzetet, mint az égnek csillagait. Lelkébe oltotta az ígét: szabadság, egyenlőség, testvériség! Ajkára adta a szó varázsát, mely meghihlette, megdobogtatta a szíveket. És a hosszú álom, a nagy éjszaka pirkadni, hajnalodni kezdett. Az alvó felébredt, a holt elevenné lőn, s a magyar géniusz, mint egy arkangyal lépett a világ elé 1848. márc. 15-én a »Tizenkét pontban és a »Talpra magyar«-ban!

Ennek az emlékezetét ünnepeljük ma. És hogyan ünnepeljük? Ha ez a felébredés, feltámadás nincs, akkor nem jönnek létre azok a nagy alkotások, a melyek alapjait képezik az új Magyarországnak. A március 15-én lánggra gyúlt hazaszeretetet szülte azokat. A magyar géniusz e megnyilatkozása építette fel azt a hatalmas alkotmányt, mely magában egyesítette e hazának minden lakóit, mint testvéreket. A magyar géniusz megnyilatkozása vitte véghez azt a csodát, hogy megmozdult és talpra állott mindenki a Tisza—Duna partjain. Az iskolás fiú eldobta könyvét, hogy felkösse a kardot, a pásztor elhagyta nyáját, a pap az oltárt, a földműves ekéjét, a mesterember műhelyét, gazdag és szegény, gyermek és férfi csak egy dicsőségre vágyakozott: védeni a hazát! És a kibén magyar szív dobogott, habár más nyelven beszélt is, de magyarul cselekedett, habár különböző templomokban imádkozott is, de magyarul gondolkodott és magyarul lelkesedett. Akkor csak egy nyelv, egy hitvallás uralkodott: »A haza minden előtt«!

Oh dicsőséges szabadság, magyar géniusz! Álmélkodva tekintünk fel hozzád, mint Elizeus Ilyés tüzszekere után: Édes atyám, Édes atyám! Izraelnek mind szekerei, mind lovagjai, mind profétái, mind bajnokai!

T. Uraim! A magyar géniusz e megnyilatkozása óta több mint ötven esztendő telt, új nemzedék váltotta fel a régít. Csendes időket élünk. De vajjon a magyar géniusz ott fenn a magasban nem csattogtatja-e szárnyait,

mint nehéz küzdelmek idején? A hajdani fényt és ragyogást nem fenyegeti-e sötét borulat? Az ősi eredeti tiszta forrást nem kavarkák-e fel zavaros áramlatok és zavaros szenvedélyek? Én nem tudom, csak úgy rémlik, mintha elősejtelmek remegtetnék a szíveket. Oh, kérjük Istent, hogy ne hagyjon el bennünket a magyar géniusz, a magyar szabadság szelleme. Lebegjen felettünk, élessze, ápolja szívünkben a hazaszeretet tüzeit, — ne engedjen elmerülni a hétköznapi közömbösség, aluszékonyság homályába, — őrizzen a visszavonástól, széthuzástól, nehogy »mint oldott kéve hulljon szét nemzetünk.«

Oh dicsőséges magyar géniusz: Szabadság, egyenlőség, testvériség. Szabadíts meg minket, erősíts meg minket!

Gyujtsd fel a szívünket, mert, oh jaj, kialszik!
Dobogása is már alig-alig hallszik.
Tüzet, tüzet nekünk abból a vulkánból:
A szabadság fényes, piros hajnalából!

Az Isten tartsa, az Isten éltesse e hazának és e városnak hazafias polgárságát!

A gyönyörűen konstruált beszédet áhítatos figyelemmel hallgatta végig a közönség, melynek különösen az a része keltett nagy hatást, ahol a negyvennyolcas márciusi napokat, a mai izgalmas napokhoz hasonlította. Alig hangzott el a tapsokkal és éljenzéssel fogadott szép beszéd, midőn a terembe lépett Dr. Reich Aladár orsz. képviselőnk, ki az esti kilenc órai vonattal érkezett meg Budapestről és egyenesen az ünnepély színhelyére hajtatott.

Viharos éljenzés fogadta a terembe lépő népszerű képviselőt. Az éljenzés lecsillapulta után Dr. Valentin Emil a közgyűlés-terem nagy debattére emelkedett szólásra. Pohárköszöntőjének higgadt, tárgyilagos hangja, beszédének koncepciója s annak hazafias tüzzel történt szép előadása, szinte magával ragadta a hallgatóságot. A lelkes közönség csakhamar szeretett képviselőjét: Dr. Reich Aladárt kívánta hallani. Nem kellett sokáig »halljuk«-ozni. Rövid, de olyan talpraesett szellemes toaszott rögtönzött a parlamenti harcok viharából jövő képviselő, amelyet rég hallottak Baján. A frenetikus tapsokban és éljenzésben kifejezett tetszésnyilvánításnak alig akart vége szakadni. Pohárköszöntőt tartott még: *Buday István*, melyet a közönség szintén tetszéssel fogadott. Csak a késő éjjeli órákban szakadt vége a hazafias szép lakomának.

A függetlenségi párt ünnepi lakomája.

A bajai függetlenségi és 48-as párt f. hó 15-én az ipartestület fényes nagytermében tartotta meg az ünnepi vacsorát, melyen mintegy százhatvanan vettek részt, a negyvennyolcas honvédegylet tagjai mint a párt vendégei.

Az ünnepi beszédet Dr. Szirmai Vidor lapunk felelős szerkesztője mondotta a következőkben:

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Minden esztendőben, amikor az ébredő természet első lehellete kibontja a fák rügyeit, amikor a márciusi halvány napsugara virágot csókol a kopár mezők talajára: ünnepet ül a magyar nemzet.

Megünnepli azt a kikeletet, a melynek verőfénye a virágok pompájával együtt a legszentebb érzelmeket fakasztotta az emberi szívekben, megünnepli azt a márciusot, a melynek röpke fuvallata a népszabadság hármas jelszavát hordta szerte szárnyain és megünnepli annak a márciusnak tizenötödik napját, a melyet a néplelkesedés csodákat mivelő hatalma az új magyar állam ujjaszületésének napjává avatott.

Hiába akarta a törvény rideg betűje ennek az ünnepnek meggyökeresedet emlékétt a nép szívéből erőnek erejével számkivetni, hiába akarta április tizenegyedikét nemzeti ünneppé erőszakolni, hiába rikit ez a nap lángvörös betűkkel a naptárakban; ez csak papíron van;

a lelkekbe ezentúl is csak március tizenötödike marad lángbetűkkel kiirthatatlanul bevésve, mint a magyar szabadság első bimbó fakadása!

Minden igaz magyar ezt a napot tekintette eddig is, ezt a napot fogja ezután is nemzeti ünnepévé avatni, a szív, az érzés, a hazaszeretet, a lelkesedés, a szabadság ünnepévé!

Nein zúgott ágyú, nem villogott kard, nem zörrent bilincs, nem száguldott harci mén a magyar dicsőség e szent napján; minden csepp vér nélkül, a hazaszeretet melegével, az ifjú lelkesedés bódító erejével küzdöttük ki e napon a békóba vert magyar nép szabadságát!

Az önkény durvasága, a zsarnokuralom drákói szigora, a magyar nemzeti nyelv és nemzeti jelleg tudatos üldözése volt e nagy napig keserű osztályrésze a magyarnak. Már-már megszűnt a vérkeringés, már-már életelenül hevert ravatalán, már-már szemfödél borította a halálos csapások alatt nyöszörgő nemzet-testet és már megkondult a lélekharang... Ekkor, ebben az utolsó, ebben a válságos pillanatban a szabadság szent ígéje a tikkasztó nyári hévben, üdítő zivatarként fölfriessitette a nehéz, páratelt levegőt, felvilányozta a fiatal erőket, életre szólította a tetszhalott magyar hazát.

Az Európát fergetegként végigsüvítő februári párisi események, öntudatra ébresztették a szabadság után epedve vágyó magyar népet is és ami a szívekben eddig csak félve lappangott, mindjobban kitörésre, megvalósulásra vágyott.

Kossuth Lajos örökké felejthetetlen tünevényes alakja körül csoportosult e forrongás közepette a nemzet közbizalma. Őt a liberális ellenzék fiatal aranyszavu vezérét bálványozta az ifjúság, tőle várta a földesúri nyűg alatt görnyedő jobbágyság megváltását. És várakozásukban nem csalódtak. Ő volt az első, aki az elnyomott magyar nép sérelmeit a pozsonyi országgyűlésen föl merte tárnai az ország színe előtt, az ő felirati javaslata tette szóvá a nemzet alkotmányos reformokért epedő vágyát, ő mert legelőször szembeállni az osztrák rendszer ellen, a melynek »csontkamrájából sorvasztó szél fújt reánk, idegeinket megdermesztette, lelkünk röptére zsibbasztólag hatott.«

De az elnyomott néma nemzetből látszólag hiányzott a tetterő s Kossuth Lajos kezdeményező lépéseit bár titkos örömmel fogadta, de félt, remegett. Csak Kossuth Lajos nem csüggedett a titáni munka kezdetén; nem hátrált meg, mert látónki hatalma érezte vele, hogy a százados megpróbáltatásokban megdergett magyar nemzetből nem halt ki a tetterő, csak kedvező alkalom kell a kitörésre. Ez az alkalom nemsokára kínálkozott is. A pesti ifjúság fogékony keblében legelsőbben találtak termő talajra a lánglelkű apostol reformtanai, a pesti ifjúság izzó lelkesedése ragadta magával orkánszerűleg Pest város és innen az egész ország lakosságát, a pesti márciusi fiatalság hatalmas akciója lobbantotta lánggra a szívekben hamvadó zsarátnokot, a pesti márciusi ifjúság ragadta a szunynyadó tetterőt a cselekvések mezejére. És a magyar nemzet vágyai, óhajai március 15-én megnyilatkoztak egész valójukban impozánsan és tizenkét pontba szedte, formulázva hirdette minden honfi ajk, hogy mit kíván a magyar nemzet?

Szabad mozgást, a magyar nemzeti jelleg és a magyar nyelv teljes érvényesülését, a jogegyenlőségnek a legszélesebb vonalra kiterjedő megvalósítását akarta e napon, vasakarattal, megmásíthatatlanul, konokul, makacsul, a szomorú halállal küzködő, a csöndes közöny, a fásultság nyomasztó súlya alatt nyögő magyar nemzetet.

És az akaratot tett követte.

Egy testtel, egy lélekkel csoportosult minden igaz magyar a közszabadság zászlaja alá, minden szív a hazaszeretet fenkölt érzésében dobbant össze. A »szabadság, egyenlőség« jelszavai kivetkezve frázis jellegükből, szent zsolozsmaként szállták meg a lelkeket, megacélozták az izmokat, tette szólítottak minden bátrát.

A cenzura járma alatt megkötött gondolatot tette elsőbbsen szabaddá a néplelkesedés, mert hiszen e napig a szabad szó, az igaz szó nem törhetett rést magának; a helytartó-

tanács commandója szerint működő cenzura fázott attól, hogy az elnyomott magyar nép keservei, panasza, jogos vágyai, óhajai, nyilvánosságra kerüljenek.

De valamint dőreség a reggelre kelő napvilágot kárhóztatni, amiért az éj sötétében elkövetett gyilkosságot láthatóvá teszi, épúgy oktalanság volt a szabad gondolat tolmácsát, a szabad sajtót kárhóztatni, amiért világságot akart vetni a magyar nép jogait orozva tipró merényletekre!

Ezért kellett elsősorban a szabadsajtó vivmányát kiküzdni. Ez volt azután a jégtörő a többi nemzeti kívánalmak számára is. A szabadsajtó pedig épen március 15-én ragyogott fel és azóta szabadabb légben mozog minden polgára e honnak.

De fájdalom! Örömről mégse lehet tökéletes, ünnepünk mégse zavartalan. Elfojtott zokszó vegyül az ünnepi hangulatba — mert a március Idusán kivivott diadalt — bár más alakban — ugyanazok a veszélyek fenyegetik, mint félszázaddal azelőtt.

Gyűlölt faj vagyunk Ausztria szemében ma is. Gúny tárgya nyelvünk a hadseregnél, kapzsi szomszédaink gátat vetnek gazdasági haladásunknak, külügyi megjelenésünknek ma is csak, mint Ausztria gyarmatállama szerepelünk. Az ország vagyonát meddő célokra fecsérlik, a nemzeti követelések elől elzárkóznak, a hazafias szellem kiirtására, a nemzeti erők megbénítására céloznak ma is. Egy szóval a magyar nem halad, csak marad!

De hát vajjon megakadtak volna a népszabadság megvalósulása felé törekvő hullámok?

De hát vajjon kiölve a lelkekből a hazas és nemzeti hősök kultusza?

De hát vajjon kihült a szivekből a csodákat mivelő lelkesedés melege?

Nem tudom elhinni, nem bírom elképzelni ezt. Csupán a negyvennyolcas fáradalmak utáni kimerülés, csupán a negyvennyolcas küzdelmek utáni pihenő korát éljük ma, hogy új erő lopódzék karunkba, új lelkesedés szállja meg keblünket a jövő nagy munkája számára!

Ép azért csüggednünk, kétségbeesnünk nem szabad, nem szabad feladni reményünket, nem szabad lemondanunk a hitről, amely a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméit lelkiéletünkhöz szorosán kapcsolja, mert ez a három eszme nem hiú ábránd, ez a három eszme örök igazsága marad az emberiség egy eljövendő eszményi korszakának!

És én érzem, én tudom, hogy lesz még kikelet, melynek fuvalma a hármasszót röpi szerte, én érzem, én tudom, hogy lesz még március, amely újra lüktetésbe hozza, újra tettek szolítja a népek millióit, én érzem, én tudom, hogy lesz még március, amelyben a magyar nemzet életfája a szabadság rózsáit fogja teremni!

Addig is erősödjünk meg hitben és reményben, tisztuljunk meg a haza és szabadságszeretet szent tüzeiben, szívjunk magunkba forró lelkesedést a nemzeti ünnepek magasztos, lélekemelő varázsából, úgy mint ezt a mai napon is tesszük.

Kulcsolódjék hát ma is össze minden kéz, boruljon le minden térd imára, szálljon minden ajkról hangos fohász oda a magasba a szabadság Istenéhez! Mert téged dicsőítünk szabadság Istene! Emelj fel magadhoz most is e tenéked szentelt ünnepünkön, hogy fogadalmat tehessünk újból neked, ki egyedül ismered a szívek mélységét és látod a szunynyadó igazságot! Oh jöjj és lásd, hogy a te magyar néped keblében él még a te igazságod és mi mindnyájan akik a te dicsőségedre összegyűltünk, meg fogadjuk, hogy a szabadságérzet eleven tűz leszen mibennünk, mely nem alszik el életünk lángjával, tovább fog lobogni fiaink és leányaink szívében, egymást felváltó nemzedékek végtelen sorozatán!

A nagy nap emlékét kivülről Dr. Reich Aladár orsz. képviselő is méltatta képekben gazdag remek rögtönzött beszéd keretében, ugyszintén a párt alelnöke Dr. Valentin Emil is.

Az agg honvédeket Szamosy Béla köszöntötte fel talpraesett lelkes szavakkal, és ezenkívül Kovács Sándor figyelemreméltóan hívta fel az érdeklődést egy a véradó elleni tiltakozó népgyűlésre, amit ifj. Ury Pál helyesen

egésztett ki azzal, hogy erre a népgyűlésre a vidéki érdekeltséget is be kell vonni.

Az ünnepi lakoma sokáig tartotta együtt a társaságot a leglelkesebb hangulatban.

Bankett a Casinóban.

A Casinó szintén f. hó 15-én rendezte az ünnepi vacsorát, körülbelül 60 casinói tag részvétele mellett.

A második fogás után Dr. Bérczi Albert ügyvéd lendületes ünnepi beszédet mondott, melynek rethorikai szépségei kitűnnek az alábbiakból:

Szeretett és igen tisztelt polgártársak!

Mint minden évben, úgy most is összegyűjtünk, hogy március 15-ikét, a magyar szabadság hajnalhasadását és az abban nyilvánuló magasztos eszmét, méltón megünnepeljük.

És amikor én parányi porszem szíves és jóakaró megbízásokból, mint első felszóllalok, hogy rövid, egy néhány szóban visszaidézzem emlékezetökbe azon magasztos és dicső napokat, melyekhez hasonlókat a világtörténelem lapjai csak keveset jegyezhetnek föl, érzem, hogy nagy és erőmet messze túlhaladó feladatra vállalkoztam.

Először is, melyik igaz magyar ember ne ismerné fenséges szabadságharcunk történetének minden fázisát. Lángbetűkkel van mindnyájunk elméjébe és szívébe bevéve.

De meg egy félszázadnál több mult dicsőségben és gyászban egyaránt nagy napok óta és azóta a nemzeti kegyelet ünnepé avatta a március 15-ik napját és ahol csak magyar szív dobog a kebelben, a mai nap ünnepén összegjönnek és visszaidézve a mult emlékét és elmélkednek felettük. Kezdetben az elnyomatás napjaiban csak titokban és félve ünnepelhetők a március 15-ikét, most az alkotmányos aerában bátrabban és nyíltan. Nem lehet tehát ezen a téren valami újat mondani. — De nem is szükséges.

Minden szó, melylyel felidézzük emlékekbe a dicső multat, egy-egy fohász a magyarok Istenéhez.

És mint a jámbor keresztény akárhányszor is elrebegeti a Miatyánkot, mindig felemelkedik lelke Istenéhez, úgy mi is eljöttünk, hogy a már sokszor hallott történetek újra elmondásával, kiragadjuk lelkünket a mindennapi küzdelem sorából és a multat mintegy magas eszményt állítva magunk elé, azon elmélkedve erősítsük magunkat az igazi hazaszeretben.

És odalépünk a hazaszeretet oltárához, az ottan égő oltártűznél meggyújtjuk a visszalelkézés mécsesét, hogy az világítson és melegítsen. Világosítsa fel elménket, hogy, mint elődeink, mi is bölcsen feltaláljuk azon irányt, melyet a haladó világ-szellem elő ir, mint jót és követésre méltót szeretet hazánk üdvéért! Hogy melegítse szívünket a szabad nemzetek Szent-háromságáért, a szabadság, az egyenlőség és testvériségért rajongó szeretben.

Hogy feltaláljuk az 1848-iki események motívumait, vissza kell pillantanunk az azt megelőző évekre.

Ki ne ismerné a 30-as évek állapotát Magyarországon?

A 300 éves politikai elnyomatás és egy évszázadnál régebben folytatott háborúk, mely teljesen dinasztikus érdekűek voltak, teljes tespedésbe sülyeszté az országot. Oriási áldozatot hozott e nemzet vérben és vagyonban, csaknem a végkimerülésig harcolt. És mit kapott érte? Üres ígéretek, elnyomatást és absolutismust.

Ezen elnyomatás teljesen elalélt állapotba hozta a nemzetet.

»1848-ig Magyarország nem volt más, mint egy térképi fogalom. Ausztriának provinciája.«

»A magyar nemesség, mely csak egy kis töredékét képezte a nemzetnek, egyedül volt a jogok birtokában. De idegenül, elszakadva a hazától. A polgár és jobbágy se jogokkal, se kötelességekkel nem birt. ez utóbbi robotot szolgált, dézsmát fizetett és botot kapott.«

Mily nehéz vállalkozása volt Szécsényinek kit a hálás utókor a legnagyobb magyar névvel tisztel meg, hogy nemzetét ezen tespedésből kiragadja.

De munkája nem volt hiábavaló, mert ő mutatta meg nemzetének az utat, melyen haladnia kell.

A tespedésből való felébredés volt az első lépés a szabadságharc felé és Széchenyi volt az, ki a nemzetet a tespedésből felrázta.

1847-ben ült össze Pozsonyban az országgyűlés és mint már évszázadokon keresztül a gravameneket (az alkotmányon esett sérelmeket) kezdték tárgyalni. Az ezek feletti hosszas tárgyalások belenyultak az 1848-iki évbe. Ekkor febr. 22-én egy nagy esemény rázkódtatta meg Európát. — Franciaországban kiütött a harmadik forradalom, és a nép elkergetve királyát kikiáltotta a köztársaságot.

Ennek hatása alatt tette meg Kossuth Lajos emlékezetes indítványát Magyarország alkotmányának reformálása iránt.

Az alsó tábla elfogadta az indítványozott reformokat, azonban a felső tábla az ugynevezett »rendek« először is a bécsi udvar szándékáról akart magának tájékozást szerezni és így halogató álláspontot foglaltak el.

De mi történt ez alatt Pesten? Itt a fiatalosság a polgárság egy részének részvétele mellett elhatározta, hogy a nép ohaját írásba foglalja és felterjesztés céljából az országgyűléssel közli. A bizottság, mely azt kidolgozta 3 tagból állott és épen a Pilvax kávéházban tartottak gyűlést (márc. 14-én este) midőn híre terjedt, hogy Bécsben kiütött a forradalom és Metternich megbukott. Ennek hatása alatt elhatározták, hogy a nemzeti kívánalmakat 12 pontba foglalják. Ez meg is történt és másnap reggel készen az összegyűlt tömeg előtt fel is olvasták.

Először azt határozták, hogy a 12 pontot kinyomatás előtt a cenzorhoz mutassák be, de azután Petőfi azon észrevételére, hogy most már cenzort »nem ismerünk« lefoglaltak egy nyomdát és ott kinyomatták. Ugyanakkor nyomatták ki, mint a szabad sajtó első termékét, Petőfi »Talpra magyar« című nemzeti dalát, melynek ismételt elszavalása óriási lelkesedést szült az egybegyűlt tömegben.

Március 18-án indult egy küldöttség Pozsonyba, hogy felkérje az országgyűlést, hogy a 12 pontban foglalt nemzeti kívánságot vigyék fel Ő Felségéhez jóváhagyás végett. Ferdinánd király márc. 20-án teljesítette a magyar nép ohaját és megbizta gr. Battyhány Lajost az első magyar miniszterium megalakításával.

Kivívtuk tehát az alkotmányt és a közsabadságot vér nélkül és teljesen békésen, a melyért más nemzeteknél patakokban folyt a vér.

Kimondhatatlan volt az öröm az egész országban. Nemcsak Budapesten, de az egész országban fellobogózták és kivilágították a házakat és mindenütt hálaadó isteni tiszteletet tartottak.

A márciusi nagy vívmányoknál két szempont az, mely figyelmünket leköti és melyek mint történeti tárgyak a magyar hűséget a királyhoz és a magyar nemzet szabadelvű gondolkodását jellemzik.

1. Hogy nem akarta a dinasztia örökös tartományok közti kapcsolatot szétépíteni; hanem úgy maga, mint a többi nemzetiségek részére a kor szelleme által megérlelt alkotmányos szabadságot kérte.

2. Hogy nem a magyar nemzet csinálta a forradalmat, hanem a forradalom felülől csinálódott és úgy erőszakolták reá a magyar nemzetre.

Mert még jóformán be sem rendezkedtek a kinevezett miniszterek az új alkotmány alapjáni kormányzásra, már is titkos és alatomos összeesküvést szőtt a bécsi camarilla a nemzet ellen. A régi és jó bevált traditiót vették elő; fellázították a nemzetiségeket egymás ellen, hogy így belviszállást szítva, joguk legyen a háboruskodók közé fegyveres erővel beavatkozni és azt az alkotmányt, melyet egyik kézzel adtak, a másik kézzel fegyver jogán újra elkobozni.

És lón harc és háború!

Szebbet, dicsőségesebbet ennél a háborúnál keveset jegyzett fel a történelem!

Kossuth apánk egy-egy varázsszava száz ezreket állított fegyverbe és az a nép, mely már 30 éve, hogy nem viselt háborút és kik többnyire a polgári foglalkozás mellől mentek harcra, csodákat műveltek. Mindegyik egy-egy fél Isten volt!

A harc lefolyását mindnyájan tudjuk. Két nagy hatalom armádiájára volt szükség és az összes nemzetiségek fellázítására, hogy a vitéz magyar hadsereget fegyverletételre készítsék Világosnál!

Dicsőség volt a harc a legyőzöttekre.

Dicséletesség a győzőkre!

Minden a mi szent és drága volt összeomlott és az omladék alatt volt eltemetve egy halott nemzet, és az imént kivivott szabadság! — Hová lettek a szabadságharc csillagai? Széchenyi? Petőfi? Kossuth? Az első ön kezével vetett végett életének, Petőfi eltűnt a csataterén, Kossuth Lajos számkivetésben halt meg.

Azt mondotta a nép: legyen szabadság! A magyarok Istene azt mondotta: igenis lesz szabadság, de azért szenvedni és vérezni fogtok.

Szükségünk volt nekünk e háborúra, hogy annak terébe megacélosodva, nemcsak megbecsülni tudjuk szabadságunkat, hanem meg is tudjuk azt védelmezni.

De hogy mire való volt a fegyverletétel után azon embertelen mészárlás és gyilkosság, mely csakis az elkövetőjére vethetett homályt? Azt senki sem mondhatja meg.

Azonban nagy és messzeható tanulságok rejlenek a 48-as eseményekben. Tanulság az uralkodó házra, hogy bármely eszközökkel igyekeztek a magyar államiság megszüntetését és az örökös tartományokba való beolvasztását, az nem sikerült és soha sem fog sikerülni.

Tanulság a magyar nemzetre, hogy amint nem sikerült a nemzetnek az örökös tartományokba való beolvasztása, ép úgy sohasem sikerült a kísérlet, hogy a Habsburg-dinastiától és az osztrák örökös tartományoktól végleg elszakadjunk.

Tanulság Magyarországon lakó nemzetiségekre nézve, hogy reájuk leginkább reá illik a költő szava: e földön kívül nincsen számodra hely!

Mit kaptak Judás-díjra azért, hogy felhasználtatták magukat eszközül arra, hogy a magyar szabadságharc leveressék, amely szabadság tulajdonképpen az ő szabadságuk is lett volna? Kaptak absolutismust, zsarnokságot és elnyomatást.

Ha a visszaemlékezés ezen pontjához érünk rendesen azt szokta a loyális alattvaló mondani: borítsuk reá a feledés fátyolát!

Én pedig azt mondom ne feledjünk, de bossájsunk meg!

Ne feledjünk, hanem tartsuk ébren a hazafiság oltárán égő lángot, hogy annak idején, ha kell, ne csak a visszaemlékezés mécsesét gyújthassuk meg, hanem a fáklyát, mely gyújt és perzsel. És ezen fáklyával írjuk tüzes betűkkel az égboltozatra: »*vitam et sanguinem!*«

Amint áldozhattak annak idejében őseink életet és vérüket, hogy megmentsek a Habsburg-dinasztiát és birodalmat, úgy lesz nekünk is és lesz utódainknak is életök és vérök a hazáért és a szabadságért.

De éljünk azon kedves reményben, hogy erre többé nem lesz szükség!

A mustár mag, melyet 1848-ban elvetettek, 1867-ben terebélyes fává nőtt. A szabadság fájává!

Azt mondják kivivtuk politikai függetlenségünket. E tekintetben lehetnek különbözők a nézetek. De egyet szem előtt kell tartanunk, hogy mint elődeink küzdöttek a politikai szabadságért, úgy most a világszellem azt kívánja, hogy mi dolgozzunk és küzdjünk a gazdasági függetlenítésünkért! Ezért nem életet és vért kell adni, hanem verejtéket és munkálkodást!

Akkor beteljesül az, miért már annyi száz- ezrek imája százezerszer szállt fel a magyarok Istenéhez, midőn mondjuk:

Isten áldd meg a magyart!

Akkor áldott e haza és boldog benne a nép!

Uraim! Polgártársak!

Hogy a haza szabad legyen politikailag és gazdaságilag és hogy a szabad hazában boldog nép lakjék, erre emeljük poharainkat és régi jó magyar szokás szerint igyunk rá áldomást!

Kivüle Dr. Ladányi Mór mondott felköszöntőt.

Március Iduja Baja-Szent-Istvánon.

A »Szabadság, Egyenlőség, Testvériség« hármas koronájával ékesített márciusi nagy nap évfordulóját a »baja-szent-istváni 48-as függetlenségi polgári olvasókör« is lelkesen ünnepelte meg.

Emelte a magasztos ünnepséget az a körülmény, hogy a kerület orsz. képviselője: Pozsgay Miklós beszámolóját — az ünnepség sorrendjébe beállítva — ez alkalommal tartotta meg.

Az ünnepség lefolyásáról a következőkben számolunk be:

Az olvasókör tagjai élükön 12 rendezővel, a kör főjegyzője halmi Nagy Ferencz vezetésével, a bajai tűzoltó-zenekar által kísérelve, délután 2 órakor Sámán Ferencz elnök lakására vonult, hol őt a kör nevében rövid üdvözlő beszéddel halmi Nagy Ferencz hívta meg az ünnepély vezetésére. Miután Sámán elnök a meghívást megköszönte, a menet visszatért a kör helyisége előtti térre, itt Sámán elnök lelkes, hazafias szavak kíséretében bontotta ki a kör új zászlaját. Ez után a kör dalárdája elénekelt a Hymnust, mely után megindult a 12 fehér ruhás nemzetiszínű válszallaggal díszített leány által megnyitott körmenet s hazafias dalokat énekelve, zenekísérettel vonult föl a község felső végéhez, hogy ott a Csanádról jövő orsz. képviselőt bevarja. A bandérium és hosszú kocsisor kíséretében megérkezett orsz. képviselőt a kör nevében halmi Nagy Ferencz lelkes szavakban üdvözölte és fölkerete a körmenetben való részvételre, mit Pozsgay Miklós képviselő meleg szavakban megköszönve elfogadott.

A most már Pozsgay orsz. képviselő által nagyban díszített körmenet, melyhez több bajai, köztük Dr. Reich Aladár orsz. képviselő, Drescher Gyula függ. pártelnök, Dr. Nyiraty János, Dr. Valentin Emil, Dr. Szirmai Vidor és még többen csatlakoztak, a kör-dalárda dalai és zeneszó mellett fölvonult a község házára. Talán felesleges is megjegyezni, hogy Pozsgay képviselőnek, s ezen kívül Dr. Reich képviselőnek is bőven kijutott az éltetésből.

A község házában Pozsgay képviselőt hivatalosan a község bírása fogadta, amit Pozsgay képviselő melegen köszönt meg.

Ezután következett Pozsgay Miklós képviselőnek tartalmas, a képviselőház működését s a jelen helyzetet ismertető a hazafias lelkesültség hangján, a község háza előtti téren pár ezer polgár előtt megtartott, többször zúgó éljenzés és helyeslés által megszakított beszámoló beszéde, melynek végeztével a baja-szentistváni magyar lányok nevében Brezovszky Julesa csinos nemzetiszínű szállagos babékoszort nyújtott át Pozsgay képviselőnek. Ezután mintegy követelőleg hangzott az ajkáról: »Halljuk Reich Aladárt!« Dr. Reich Baja város képviselője engedve a kérésnek, a tőle megszokott lelkesültség hangján, tartott hosszabb beszédet, mit a polgárság zúgó éljenzés kísért.

Most a kör elnöke Sámán Ferencz a tulajdonképeni ünnepi szónok lépett az emelvényre s hazafias emelkedett ünnepi beszédeben ismertette a nagy nap jelentőségét, buzdította a polgárságot a rendületlen haza szeretetre. Ékes szavú beszéde gyönyörködve lelkesítette a jelen voltakat; beszédét a dalárda által elénekelt Hymnus követte, mely után Dikán Alajos Petőfi »Talpra magyar«-ját szavalta el magyaros tüzrel. Végezetül a dalárda a Szózatra zendített reá s aztán zeneszó és hazafias dalokat énekelve vonult vissza a menet a kör helyiségébe, hol Pozsgay képviselőt a kör elnöksége képviselőjében halmi Nagy Ferencz üdvözölte s lelkes szavak kíséretében mutatta be a kör nádfedeles kishajlékát, hol a polgárság a függetlenségi nagy eszmék fejlesztése, a község jólétének előmozdítása és önművelődés szent céljaiból szokott összejönni, erre Pozsgay képviselő lelkes szavakban adott válaszában mondott köszönetet a kör vezetőségének és a tagoknak a lelkes fogadtatásért, buzdítva őket a testvéries összetartásra, a függetlenségi eszmék lelkes művelésére. Ez után következett a kör helyiségében és az udvaron fölállított sátorban a népünnepély folytatása, melyen Pozsgay Miklós képviselő is jó ideig részt vett. Az ünnepély zeneszó, tánc, dal és pohárcsöngések között eltartott a reggeli órákig.

Halmi Nagy F.

HIREK.

Kossuth Lajos. Csak néhány nap előtt a nemzeti szabadság szent örömnepét ülte a magyarság és tegnap már gyászos évfordulót jelzett nemzetünknek a naptár.

Kossuth Lajosnak, a legnagyobb magyarnak halála évfordulója volt március 20-án, évfordulója annak a napnak, amikor örök álmra hunyta le szemeit a szent aggastyán.

Örök álmra hunyta le szemeit és — fel-tamadott!

Kilenc esztendeje már annak, hogy láng-lelkű apostola kihült tetemeit hazahozta a magyar nép és ott temette el az ország szívében, fővárosában, hol megpihent a hontalan.

Eszméi örök fényben ragyognak, iránymutatói lesznek mindenkoron a magyarnak!

Kinevezés. A szegedi kir. ítélő-tábla elnöke Eckert Sándor bajai kir. járásbirósági díjtalan joggyakornokot a zombori kir. törvényszékhez díjas joggyakornokká nevezte ki.

A baja-báttaszéki hid nyomjelző kirendeltsége Bergman Ernő máv. főmérnök vezetése alatt az előmunkálatokat hat hét mulva befejezi, és rövid idő alatt az építkezést is megkezdik, úgy, hogy a hid a 19 kilométer hosszú pályával együtt 3 év alatt elkészül. Egyelőre a pálya másodrangúnak épül, tekintettel arra, hogy a szabadka—bajai és a dombovár—báttaszéki vonalak is másodrangúak. Ezeknek elsőrangúsítása mintegy 3 millió koronába kerülne, s épen azért az elsőrangúsítást nem most egyszerre, hanem fokozatosan évről-évre fogják foganatosítani. — A hidat az államvasutak igazgatósága tisztán mint vasuti hidat tervezi s mint ilyen, 3 millió koronába fogna kerülni; az érdekelt megyék azonban közúti hiddal akarják kombinálni, mely esetben öt millió korona lenne a hid költsége; az egész pálya pedig Bajától Báttaszékiig 17 millió koronába kerül, a hid építésének költségeivel együtt. A hid maga elsőrangú vasszerkezetű és 550 m. hosszú lesz; a hozzá közvetlen csatlakozó ártéri hid vasszerkezetűnek épül, a többi az ártérben levő holt medrek fölött létesítendő ártéri hidak egyelőre provizórikusan fából fognak épülni és csak idővel, ha kitapasztalták a vízjárásokat, a lényegesebb helyeken az ideiglenes faalkotmányokat vasszerkezetekkel cserélik ki, a lényegtelen helyeket pedig töltésként építik.

Pesti Ihász Lajos a szabadkai szini-kerület igazgatója, mint értesülünk, f. évi április 25-én kezd meg a négy hétre terjedő szini évadot.

Ezen hírünkkel egyidejűleg megemlíthetjük, hogy a szintársulatnak kitűnő hangu coloratur énekesnője Szőgyi Gina, a fölötte ügyes szubrettje: Kállai Jolán, a kiváló tehetségű drámai színésznője: Tarján Irma, továbbá Fűredi Béla szerelmes színész, Baranyai Ferencz tenorista és Szigethy Andor siheder, virágvasárnaptól kezdve megválnak a társulattól és hogy az énekarban is sok változás áll be. Még eddig nem tudjuk, milyen erővel szándékozik az igazgató e hiányokat pótolni, de annyit elvárunk, hogy hozzánk teljes társulat fog bejönni és annyit szinügyi-bizottságunktól is elvárunk, hogy ezt szigorúan ellenőrizze!

Bajaiak életveszedelemben A Bajáról hétfőn délután induló »Hildegard« nevű személyszállító hajó ugyanaznap este Duna-Pentele alatt léket kapott — óriási konsternációt keltve az utasok között. A hajó eleje (a II. osztály felé eső rész) egy kőrákásra futott és a víz csakhamar óriási mennyiségben kezdett az utasok nyaka közé zúdúlni. Legnagyobb veszélyben Eckert Gyula forgott, aki ép a lék fölött feküdt s a kit az óriási víznyomás csaknem megölt. Csak nagy erőmefeszítéssel tudták megmenteni. Ugyancsak a második osztályon utazott özv. Weisz Lajosné, szintén bajai, kinek azonban az ijedségén kívül semmi baja sem esett. Az utasokat csak másnap este kilenc órakor szedte fel egy ugyancsak Bajáról fölfelé menő hajó, kik így szerdán reggel 7 órakor érkeztek fel Budapestre. A felelősséget az eset miatt a kapitányra hárítják, kinek kapitányi minőségben ez volt az első útja a Dunán.

Halálozás. A bajai népoktatás ügyének hosszas időn át küzdő, szerény bajnoka dőlt ki az élők sorából. *Stekler Samu* a bajai izr. iskolának 18 éven át volt igazgatója hosszas szenvedés után f. hó 18-án esti 6¹/₂ fél órakor elhunyt. A megboldogultnak hült tetemét folyó hó 20-án, d. u. 2¹/₂ órakor helyezték örök nyugalomra mély és őszintén megnyilatkozott részvét mellett a bajai izr. temetőben.

Jótekonyság. *Pozsgay Miklós* a keceli kerület országgyűlési képviselője március hó 15-én Baja-Szentistvánon tartott beszámolója alkalmával az ottani 48-as függetlenségi polgári olvasóköri részére 50 koronát adományozott. Megemlíti itt, hogy a diszes fogadtatásért az olvasóköri elnökségének köszönetét megleghangú levelében is kifejezte.

Vörös Tóni. Tetszik tudni ki az a Vörös Tóni? A Vörös Tóni azaz a *Kolompár Antal*, akit azért hívnak Vörösnek, mert vörös, — dacára hogy cigány az istenadta. Hát ez a Vörös Kolompár Antal e hó 17-én összekülböztött a vele egy házban lakó *Papp István* molnárral. Mikor az összeveszekedés már olyan komolylyá fajult, hogy Vörös Tóni egész őszintén kijelentette, hogy Papp István agyonüti: Papp István tiszteletteljesen visszavonult, maga mögött bezárván az ajtót. De ez még jobban felbőszítette a cigányt.

— Marhapaprikásnak apritalak fel még máma, — ordította felé s minthogy maga be nem mehetett Papp lakásába, nem respectálva a szódagyárosok minapi nyilatkozatát: szódásüvegeket hajigált be az ablakon keresztül. Papp persze segítségért, rendőrrért kiabált s szerencséjére csakhamar meg is érkezett *Novák Illés* és *Keller András*. Mikor Kolompár a rendőröket meglátta, konyhakéssel rohant rájuk. Azok persze néhány lapos kardvágással hamarosan leszerelték az atyafit s bekisértek a rendőrségre. Másnap a vállaltkor azt mondta, hogy cudarult be volt állítva s hogy az is huncut gazember, a ki emlékszik a dologra. A vizsgálat Kolompár ellen folyamatban van.

Szociálista népgyűlés. A bajai szociálisták holnap, vasárnap délelőtt 9 órakor nyilvános népgyűlést tartanak a vásártéren. Napirend: 1. A katonai javaslatok. 2. Mit akarnak a szociálisták. 3. A kongresszusi küldöttek választása. A szentistvániak ugyanezen napirenddel délután 3 órakor a faluháza előtt tartanak népgyűlést.

Baleset. *Weisz Lipót* szállítónak a kocsisa e hó 17-én — eszeveszetten hajtván a Br. Eötvös-utcán végig lovait — elütötte *Eckert Ferenc* rézművesnek *Mariska* nevű iskolás lánykáját. A vigyázatlan kocsis ellen megtették a feljelentést.

Hast'n Teufel, egyszóba írva: *Hasznteufo*l-nek hívják azt az alakot, akit *Vörös József* úszódi lakos — ladik lopással vádol. *Vörös József* Úszódon ugyanis egy szép napon arra ébredt, hogy ladikját — mely testvérek közt megért tiz koronát — valaki elemelte. Azaz, ahogy elemelte: elevezte! *Vörös József* gondolt egyet, és pedig azt, hogy a tolvaj csak olyan lehet, akinek *lefelé* visz az útja, neki tehát meg kell találnia a ladikot, ha *Úszódról lefelé* fogja azt keresni a Dunán.

— Lemegyek a fekete tengerig — mondotta, de a ladikomat nem hagyom.

Amint ment, mendegélt, elérkezett szép Baja városába, mely nemcsak arról híres, hogy a templom közepén van, hanem arról is, hogy mellette *folyna* a *Sugovica*, ha anno nem is olyan régen, az *Abderába* való magistrátus el nem zárta a folyását. *Denique*, ebbe a *Sugovicába* megtalálta a ladikját *Vörös József*. El is vitte volna ő azt nyomban, ha *Bisztriczky József* azt nem mondja, hogy a ladik az ő jogos tulajdona, mert azt négy kemény koronán vette *Hasznteufo*l úrtól. *Persze* törvény elé került a dolog, a hol *Hasznteufo*l azt állította, hogy ő a ladikot *Úszódon* vette, melyet aztán leusztatott *Bajára*. A bíróság majd utána fog járni, hogy mi igaz a dologban.

Megint libalopás. *Váity János*nak f. hó 7-én három darab szép hizott libáját lopták el. Dehogy tudódott volna ki a tolvaj, ha vasárnap két bunyevác asszony össze nem vezett volna s ha egyik, a másikának szemébe nem vágja hogy:

— Te etted meg *Váity* libáit:

A rendőrségen most melegen érdeklődnek aziránt, hogy kettőjük közül melyik áhitozott éppen liba pecsenyére.

Személyhajó járatok. Bajáról—Budapestre naponta: 2:05 d. u. és vasárnap, kedden, pénteken: 3:55 hajnalokor. Budapestről—Bajára naponta: 12 órakor délben és szombaton, kedden, csütörtökön: 10 órakor este. Bajáról—Mohácsra naponta: 8:25 este és szerdán, pénteken, vasárnap: 6 órakor reggel. Bajáról—Orsovára—Galacra: szerdán, pénteken, és vasárnap: 6 órakor reggel. Mohácsról—Bajára naponta: 12 órakor délben és kedden, pénteken és vasárnap 2 órakor éjjel.

A házi szemét. Közegészségügyi szempontból aligha hoztak üdvösebb intézkedést városunkban, mint mikor azt határozták el, hogy a házi szemét rendszeres kifuvározásával vállalkozót biznak meg. Ennek a megbízatásnak *Kráhl Károly* vállalkozó becsülettel meg is felelt, amennyiben a legminimálisabb összegért: negyedévi 1 koronáért szállította el kifogástalan pontossággal az összegyűlemlett szemetet. És — amint egy hozzánk intézett levelében felpanaszolja — még sem partolják eléggé. Most azonban, mint értesülünk tudatja, azt az újítást fogja behozni, hogy kocsisa mellé egy embert ad, hogy még a házi cselédet is megkímélje attól, hogy őt a gyűrástól, dagasztástól stb. kelljen elhívnia, hogy a szemetet segítsen kihordani. E két ember negyedévi munkájáért ezentul mindössze 1 kor. 50 fillért fog igényelni, mely még mindig igen csekély arra, hogy közönségünk pártfogolja ezt a közegészségügyi szempontból is fontos vállalatot.

Mindenki tudja, hogy a *Mauthner*-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a *Mauthner*-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

Hölgyek öröme! Legjobb szer az egész világon a bajai *Dr. Lehman* arckenőcs, mely pár napi használat után megifjítja az arcbrórt, eltávolít redőket, szeplőt, májfoltot, bőrtakát (*Mitesser*.) Egy tégely ára 1 korona, csak nevem és arcképpemmel ellátott tégelyt fogadjunk el! **Gyarmati Emil** városi gyógyszerháza a Szent-Háromsághoz Baján.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség b. tudomására hozni, hogy

cipőáruimat

a tavaszi idényre kizárólag elsőrangú budapesti cipész-*iparosoktól* szereztem be, mert meggyőződést szereztem arról, hogy ezek készítményei nem csak hogy ép oly elegánsak, hanem tartósabbak s a mi fő olcsóbbak, mint a gyárilag tehát csakugyan egy kaptafára készített cipő-árúk, mely által abban a helyzetben vagyok, hogy nemcsak a bajai piaccal ki tudom állani a versenyt, hanem a budapesti, nagy reklámmal dolgozó cipőkereskedőkkel is.

Akinek cipőre szüksége van ne resteljen üzletembe fáradni, mert tapasztalni fogja, hogy áruim azok méltányos árai mellett is kiváló minőségűek.

A n. é. közönség b. támogatását kéri

kiváló tisztelettel

Mittler Izidor.

1235. sz.

tkv. 1903.

Árverési hirdetés.

A bajai kir. telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az árverést *Dr. Szirmai Vidor* bajai ügyvéd által képviselt *Hegedüs Imre* és társai baracscai lakosok kérelmére *Gyuricza Péter* és társai ellen 62 kor. 30 fill. eddigi, 18 kor. 30 fill. ezuttal és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881. évi LX. t.-c. 144. és következő §§-ai alapján a szabadkai kir. törvényszékhez tartozó a bajai kir. jbiróság területén levő: 1-ször a baracscai 67. számú telekjegyzőkönyvben AI. 1. sorszám 70. hrszám 540/720. részben *Földvári István*, 15/720. részben *Gyuricza Péter*, 3/720. részben kiskoru *Gyuricza Mária*, 3/720. részben kiskoru *Gyuricza Róza*, 3/720. részben *Gyuricza Anna*, 3/720. részben *Gyuricza Jusztina*, 5/720. részben kiskoru *Gajdos Anna*, 5/720. részben kiskoru *Gajdos Imre*, 5/720. részben kiskoru *Gajdos Erzsébet*, 45/720. részben *Földvári Katalin*, 45/720. részben kiskoru *Kocsis István* és 45/720. részben *Köszeginé Földvári Klára* végrehajtást szenvedettek nevén álló 356. számú egész házas beltelekre 320 kor. kikiáltási árban.

2-ször a báh-monostori 1824. számú betétben A. I. 1—2 sorszám 363/1. 363/2. hrszám *Földvári József* végrehajtást szenvedett nevén álló 371. számú házas beltelekre 949 kor. kikiáltási árban ezennel elrendeli és arra és pedig a baracscai ingatlanra vonatkozólag *Baracska község*házánál 1903. évi április hó 20-ik napja d. e. 10 óráját, a báh monostori ingatlanokra vonatkozólag pedig *Báh-Monostor község*házánál 1903. évi április hó 20-ik napjának délután 3 óráját kitűzi, a midőn a fenebb körülírt ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezők a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy ovadékképes papirokban a kiküldött kezébe tegyék le.

Vevők a vételárat három egyenlő részletben és pedig az első részletet 15 nap, a másodikat 30 nap, a harmadikat pedig 45 nap alatt, mindig az árverés jogerőre emelkedésétől számított, de mégis az árverés napjától járó 5% kamataival együtt a bajai kir. adó mint letét-hivatalnál az ide két példányban és kellő felzetekkel benyújtandó kérvény kapcsán fizessék le.

A bánatpénz az utolsó részletbe számíttatik be.

A részletes árverési feltételek ezen kir. tkvi hatóság irattárában és *Baracska* és *Báh-Monostor község*házánál megtekinthetők.

A kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Baján, 1903. február hó 6-án.

Temmer,
kir. járásbíró.

Feltűnő ujdonság.

DELICE

— Minden hirdetés felesleges.

A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szihat

legjobb valódi francia szivarkapapir és szivarkahüvely kapható az ország minden különleges-

==== ségi árúdjában. ====

Vancaga dülőben

a vonat-állomás közelében egy szép fekvésű és jó karban levő

SZŐLŐ

ELADÓ.

özv. *Kniszbek Istvánné*

tulajdonos.

Kalapos mesterek figyelmébe!

A „Délmagyarországi gyapjúfonó és vattagyár részvénytársaság“ Baján báránygyapjút a

legolcsóbban és legszebben kártol.

Mosott gyapjút kilónként 26 fill.-ért.

Mosatlan gyapjút kilónként 34 fill.-ért.

2-2

Minden praktikus háziasszony,
aki a

zománcozott edény

jóságát nem a külsejében, hanem annak tartósságában és olcsóságában keresi, az csupán a szürkén zománcozott Westen P-féle secessió védjeggyel ellátott

lemez főző-edényeket

vásárolja, melynek zománca használat közben nem pattan le s a forró tűzhelyen akár üresen is állhat.

Főraktár:

DRESCHER GYULA

VASKERESKEDÉSÉBEN

BAJÁN, 12-2

hol az árú leszállított gyári árak mellett kapható.

LEGNAGYOBB VÁLASZTÉK

GÁCSI, BRASSÓI, ZSOLNAI

továbbá

a legfinomabb angol és francia divatkelmekben!!!

Legújabb angol és francia szabású

férfi öltönyök jutányos áron,

pontos kiszolgálás mellett készülnek

Práger Károly és Testvére cégnél

BAJÁN,

Takarékpénztári épület.

Kiváló minőségű

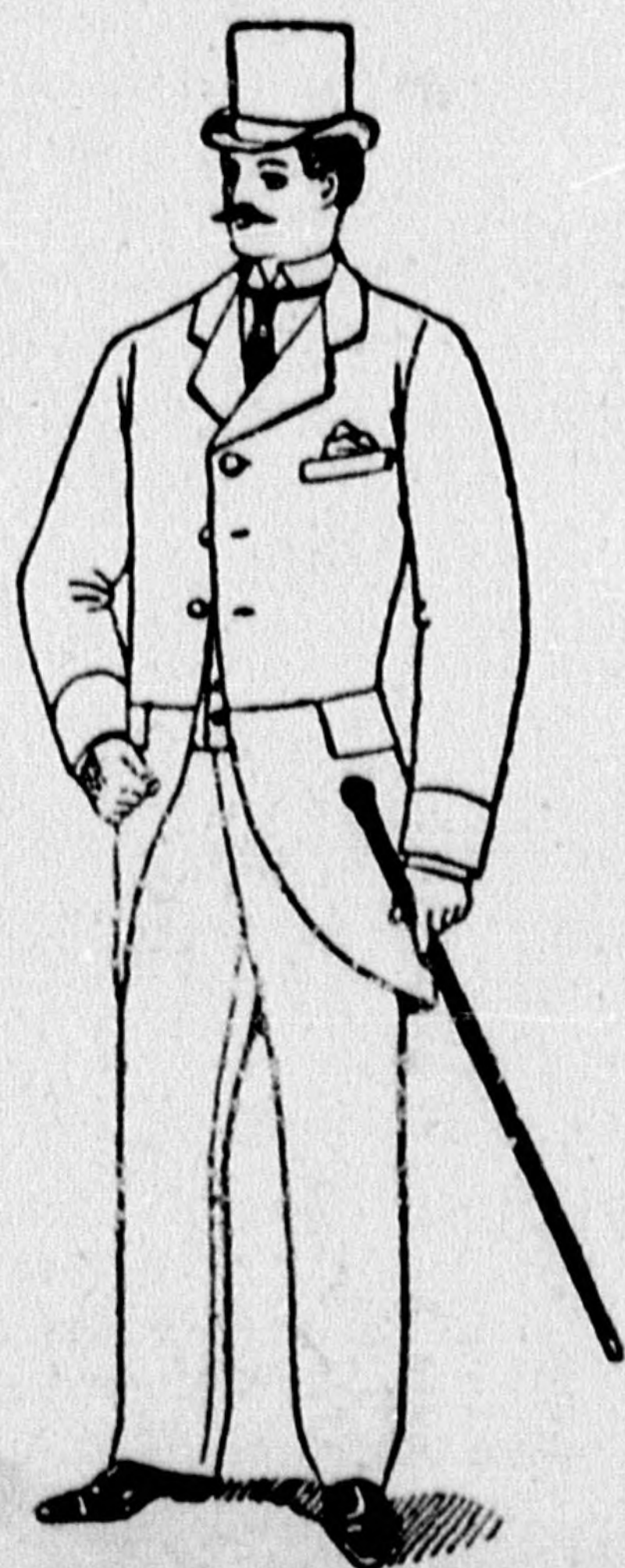
hazai és valódi angol kelmékből mérték után, a legújabb francia divat szerint, a legjutányosabb árak mellett készít: **felöltőket, egész öltönyöket** stb. stb.

az „Angol szabóhoz“

cimzett szabászati műterem

BAJÁN,

a Kollár-féle könyvkereskedés mellett.

Keres

három intelligens, fiatal ember

2 csinosan butorozott

szobát lehetőleg zongorával.

1-1

Cím a kiadóhivatalban.

Szöllőkarók

tölgyfa, hasított legjobb minőségben és minden kellendő hosszúságban és erősségben kaphatók

WOLFNER S. cégnél

6-6

BUDAPEST V., Dráva-utca 16.